

FRANTIŠEK HALAS

(1901-1949)

VĚDECKÁ KNIHOVNA
UNIVERZITY J. E. PURKYNĚ
V ÚSTÍ NAD LABEM

112. výročí narození

Dne **3. října 1901** se narodil jeden z nejvýznamnějších českých básníků 20. století, autor meditativní a společenské poezie, **František Halas**. Pocházel z Brna, otec byl předním dělnickým funkcionářem a rovněž příležitostným literátem, matka historička umění. František ztratil matku v osmi letech, spolu s otcem přesídlili do Svitávky **na Boskovicku**, jež se stalo krajinou jeho dětství. Vyučil se **knihkupcem** (1916–1919), pracoval jako příručí v knihkupectví (1919–1921). Po kratší nezaměstnanosti nastoupil na úřednické místo v Úrazové pojišťovně (1922–1923), od října 1923 do února 1925 vykonával vojenskou službu a po jejím ukončení strávil půl roku v Paříži.

Spolupracoval s B. Václavkem při zakládání Brněnského Devětsilu, roku 1926 získal místo v Praze v nakladatelství Orbis. Mobilizaci 1938 prožil jako voják na Moravě. Za okupace se účastnil odboje v Národním revolučním výboru spisovatelů, přispíval do odbojových domácích i zahraničních tiskovin. Pobýval na různých místech Moravy, heydrichiádu prožil v Kunštátu na Moravě a před zatčením ho ochránil pobyt v sanatoriu v Tišnově. Po válce působil na ministerstvu informací, byl **předsedou Syndikátu českých spisovatelů**. Navštívil SSSR, což prohloubilo jeho deziluzi z poválečného vývoje. Již za války si Halas léčil srdeční chorobu, které nakonec podlehl. Pohřben je v Kunštátě na Moravě.

Po raném období proletářské poezie a poetismu znamená Halasova **prvotina Sěpie** (1927) reakci na perspektivistická hnutí 20. let a současně souzní s dobovou tendencí k existenciálně laděné tvorbě, značí obrat k subjektivnímu hledání mravních hodnot. Odpoutání od avantgardy je ještě zřejmější ve sbírce **Kohout plaší smrt** (1930), v níž se objevují pro Halase typické motivy zániku, chorobnosti, zmaru a smrti, která ale není koncem, ale předznamenáním nového života. Jeho tragické vidění světa vrcholí ve sbírce **Torzo naděje** (1938); tato reakce na mnichovské události v plné míře postihla tíživost doby, ale zároveň se stala zdrojem naděje. Poslední sbírkou je nedokončená sbírka **A co?** (vyšla 1957), Halas tu uplatňuje obecnou češtinu s novotvory, archaismy i vulgarismy, uplatňují se zlomky přísloví, sentence i figury lidové poezie, to vše provází příval skepse, vyvolané zklamáním z poválečného světa a deziluzí z poúnorové podoby socialismu.

V NAŠÍ KNIHOVNĚ JE MOŽNÉ SI VYPŮJČIT:

Ludvík Kundera: František Halas

Koukalová Marie: František Halas o dětech a pro děti

František Halas: A co básník; A co?; Dokořán; Doznání; Já se tam vrátím; Kohout plaší smrt; Ladění a další.

